

4 BÖNDAGEN 1853 OTTESÅNG

<sida1> 4. Böndagen 18[5]3

Ottesångs Text. Psalmen 84:18. Då de rättfärdiga ropa, så hörer Herren och hjälper dem utur all deras nöd.

I anledning af vår up[p]lästa hel.[iga] Text, skole vi på denna heliga stund g.[enom] G.[uds] n.[åd] efter[-]sinna Huru Herren hjälper de rätt[-]färdiga utur all deras nöd, när de ropa till Honom. 1. huru Her[-]ren hjälper utur den lekamliga nöden. 2. huru Herren hjälper utur den lekamliga nöden: Konung David, utur hvars 84 Psalm vår heliga Text är tagen, har varit uti andelig och [lekamlig nöd; han har erfårit] <sida2> mycket i verlden, han har varit både ung och gammal, fattig och rik; han har varit uti andelig och lekamlig nöd, och vet således af egen erfarenhet, att Herren Hjelper de rättfärdiga utur all deras nöd, när de ropa till honom.

1. Första betraktelsen Herren hjälper de rättfärdiga utur den andeliga nöden när de ropa till honom. De ogudaktiga känna icke till den andeliga nöden, emedan det andeliga lifvet är för dem alldeles fördolt. De känna icke till den andeliga sorgen, som David [<David> upprepning] fick erfara <sida3> De ogudaktiga känna icke [h]eller till den förtviflan som David klagat öfver; de känna icke till Djefvulens frestelser och anfäktningar, som Luther fick erfara; ty Djefvulen anfäktar icke sina trogna tjenare, som tjena honom med tankar ord och gerningar. Själafienden vill icke onödigt[-]vis skrämman bort sina bästa vänner ifrån Helvetet och afgrunden. Men de rättfärdiga plågar Han ofta med frestel[-]ser och anfäkt<sida4>ningar. Han vill störta dem i förtviflan, liksom David måste de rättfärdiga ropa till Herran uti sin andeliga nöd; ty icke känner den ogudakti[-]ge någon andelig nöd, åtminstone har man ännu alldrig hört den ogudaktige klaga öfver sin andeliga nöd; Alldrig har man hört honom klaga öfver Satans anfäktning[gar]; Alldrig har man hört den [<gu> = ugu, upprepning] <sida5> ogudaktige ropa eller klaga som David: min Gud min Gud [h]vi hafver Du öfvergifvit mig? Men den [<den> upprepning] rättfärdige måste ofta ropa till Herren, och klaga som David: min Gud min Gud hvi hafver du öfvergifvit mig? När David föll i förtviflan När han var i den djupaste <sida6> själa nöd, då måste han ropa till Herran: min Gud! min Gud! hvi hafver Du öfvergifvit mig? När han var i samvets qual, då måste han klaga: ur djupet ropar Jag till dig Herre! Men den ogudaktige ropar alldrig utur det andeliga djupet, och alldrig känner han sig vara öfvergifven af Gud, liksom David och Christus. David kände sig stundom <sida7> och icke så sällan heller vara öfvergifven af Gud, men det var icke uti den lekamliga nöden, som han kände sig vara öfvergifven af Gud; ty uti den lekamliga nöden visade han sig vara alldeles oförskräckt och utan fruktan, emedan Gud styrkte honom och gaf honom mod och hopp: <sida8> Men uti sin andeliga nöd kän[-]de han sig vara öfvergifven af Gud, lika så Chris[-]tus måste klaga uti sin andeliga nöd: min Gud, min Gud! hvi hafver Du öfvergifvit mig. Ehuru det var icke någon förtviflan öfver sin egen salighet, som försatte Frälsaren uti själa nöd, utan det var en förtviflan öfver de ogudaktiga människorna <sida9> som plågade honom: Det var den ogudaktiga slägtets syndaskuld, som föll så tungt på Hans samvete, först i Gethsemane och sedan på korset. uti detta [ö]gon<sida10>blick kände han sig vara öfvergifven af Gud, emedan

4 BÖNDAGEN 1853 OTTESÅNG

han förtviflade öfver mennisko släktet; Han tviflade, huru[-]vida det kunde vara möjligt att någon själ kunde räddas ifrån afgrunden, Men David han tviflade, öfver sin egen själs frälsning. Han tviflade huru[-]vida det <sida11> kunde vara möiligt, att en så stor syn[-]dare kunde få någon nåd; Och just då var han i själa nöd, när han föll i förtviflan om sin egen själs frälsning. Och i sådana ögonblick kände han sig vara öfvergifven af Gud. Och då ropade han min Gud min Gud, hvi <sida12> hafver Du öfvergifvit mig. Likväl se vi af dagens Text, att David icke ropade för[-]gäfvnes uti sin andeliga nöd. Men huru ropar nu den ogudaktiga när han kommer uti någon nöd. Jo han ropar merändels efter Djefvulen, Han ber sin Gud med svordomar. Uti någon <sida13> andelig nöd kan den ogudaktige icke komma; ty han har ju alldrig haft något andeligt lif, så att han kunde frukta för den andeliga eller eviga döden, Alldrig har han haft någon andelig rikedom, så att han kunde fruk[-]ta för andelig fattigdom. Dessutom faller den ogudaktige alldrig i förtviflan, ty hans bästa vän Djefvulen drar nog försörg derom, att den ogudaktige icke skall börja på grubbla och tvifla om sin salighet. När denna verl<sida14>denes Gud hafver förblindat de otrognes sinnen, att de skola tro lögnen säger Paulus, så verkar han på deras hjertan genom de nådemedel, som han har, att tillbjuda, nemligen, brennvין, dans, spel, och andra verldsliga nöjen, såsom horvisor, supvisor, löst snack och prat, men i synnerhet verkar han genom buksorgen och det andeliga hatet till de christna, Han verkar[,] säger jag[,] uti de ogudaktigas hjertan, en sådan sorglös[-]het och lättsinnighet, att de alldrig tvifla om sin själs salig[het.] <sida15> Och derföre kunna de alldrig komma till någon sann ånger; ty om Guds anda skulle någon gång få så pass rum i deras hjertan att de skulle börja med alfvar tänka på döden och domen, eller på det stora ansvaret i evigheten: så kommer lättsinnighets djefvulen och säger; hva[d] ska du grub[b]la på den saken. Nog blir du salig med mindre grubblande <sida16> bara du tror; Och hvad vill denna verldens Gud, att den ogudaktige skall tro? Jo han vill, att den ogudaktige skall tro, utan ånger, utan bättring, utan omvändelse, utan nyfödelse, utan helgelse, utan rättfärdiggörelse[,] utan försoning. Med detta vill[-]kor tillåter han dem, att tro: men annars <sida17> icke. ty börjar någon att grubbla, så säger han genast farväl, Jag vill icke hafva någonting att skaffa med en sådan, som gör sig Gunådelig och sukkar, och ängslas, och bedröfvas: Och sluteligen säger han, att tvifla på nåden, det är den största synd, det är en större synd att tvifla på nåden, än att synda på nåden: Och nu får tviflaren fart till krogen, eller till dansstugan, eller till lekstugan, eller till andra syndiga nöjen och syn[-]diga tids[-]fördrif, så att han icke får tid, att tänka på det en[d]a nödvändiga. <sida18> Martha tar igen sina hus[-]hålls bestyr, och tycker illa vara, att Maria sitter fåfäng vid Jesu fötter. Ja hon klagar för Jesus, att Maria är så lat och försumlig; Herre sköter Du intet derom, att min syster låter mig tjena allena? Här se vi nu bilden af det verldsliga hus[-]hålls bestyret, som alltjemt klagar för Frälsaren, att Maria är så lat och försumlig, att arbeta och <sida19> denna klagan höra vi ännu dagligen; Tänk om nu Martha skulle få Jesum af Nazaret till främmande, hvad hon då skulle stöka och böka och <sida20> [<och> upprepning] bulla opp allehanda tårtor och bakelser; men Martha Martha! Du hafver bekymmer om många[-]handa, men ett är nödvändigt. Just detta

4 BÖNDAGEN 1853 OTTESÅNG

en[d]a nödvändiga lär Martha minst tänka på. Men nog har hon mycken lust, att klaga på sin syster Maria, som <sid21> är så lat och försumlig i sina hushålls bestyr. dessa hushålls bestyr äro likväl ett hinder för den sorglösa och obotfärdige Martha, att hon icke har tid, att höra på Jesu Lärdomar. Det andra hindret är just denna knorrighet och otålighet mot Maria, hvilken hon måste anklaga för lättja och försumlighet i sitt jordiska hvarf. Martha måste bli ond <sid22> på sin syster: hon har redan fått klara ögon, att se fel hos Maria. Monn tro, om det är rättskaffens med Marias andakt. Martha har fått Fariseer[-]nas skarpa syn. hon ser fel hos Maria, som Jesus icke ser. Huru hänger det ihop. <sid23> Maria har fått bekymmer om det en[d]a nödvändiga: hon sitter nu och latas och hör up[p]märksamt på Jesu bot och bättrings predikan. Se detta kan Martha icke tåla. Men ho vet huru det slutligen går med Maria, kanske måste hon slut[-]ligen fram och gråta <sid24> öfver Jesu fötter. kanske måste hon slutligen blifva så ångerfull och botfär[-]dig, att hon måste gråta midt för Fariseernas ögon. Si så långt kan Martha alldrig komma med sitt hushålls[-]bestyr: Alldrig kan hon bli så tokig, att hon börjar ångra sina synder midt för de dygdiga Fariseernas ögon. Så mycken heder har Martha uti sin fatabur, att hon alldrig kan ångra sina synder för verlden: ty hon har ändå den tron, att hon skall blifva salig, ehuru hon icke gråter och jämrar sig för verl<sid25>den. Hon har dessutom inga öron för en sådan bot och bättrings predikan, som Maria hör på. Hon har så många hushållsbestyr, att hon icke kan få något sannt, rätt och allvarligt bekymmer om det en[d]a nödvändiga. Och då hon tillika ser fel hos den andra, så blir hon otålig, hon blir ond, det andeliga hatet gör henne klarsynt. Och liksom Djefvulen är Guds Barnas åklagare natt och dag, så måste <sid26> Martha redan här i tiden, ja till och med långt för än Maria, kommit uti den rätta syndaångern[.] Martha[,] säger jag[,] måste blifva sin systers Åklagare inför Christum, att hon är lat och försumlig i sitt arbete. Huru kan martha göra bot och bättring, när hennes tid up[p]tages först och främst af allehanda hushålls[-]bestyr; och för det andra måste han klaga på Maria, som är så lat och försumlig i sina <sid27> göromål, och derföre har icke Martha tid, att höra på någon bot och bättrings predikan, och kan således icke heller bli så tokig, att hon kommer uti en så djup ånger, att hon börjar gråta öfver sina synder midt för verldens ögon. Martha kan alldrig komma uti någon själa[-]nöd, och derföre behöfver hon icke heller låta om sig, som Maria. Måhända har icke heller Martha varit en sådan hora, som Maria <sid28> Derföre behöfver icke Maria [Martha] ångra sina hordoms synder. Hon tror sig få komma i Himmelriket, utan ånger utan bättring, utan ruelse, utan Samvets qual. Se der[,] min kära Martha[,] der har du nyckeln till skafferiet, som för dig bakom ljuset, och bort ifrån ljuset till det syndiga verlds mörkret; der har du nyckelen till vinkällaren, som är full med <sid29> Is, som kyler ditt hjerta; Der har du nyckelen till bagar[-]boden, der surdegen står och gäser, den gäser öfver[.] Du har intet osyradt bröd at sätta fram på bordet, när du får så rart främman[-]de: der har du nyckelen till mjölk[-] kammaren, hvarest sur[-]mjöl[-]ken står och gäser öfver bräddarne, så att du icke har någon söt grädda, att göra bekelser [bakelser] <sid30> af när du har fått så rart främmande: der har du nyckelen till matskåpet, hvarest hushålls[-] bekymret står och lurar på dig, så att du icke kan höra på den bot och

4 BÖNDAGEN 1853 OTTESÅNG

bättrings predikan, som nu pre[-]dikas för dig. Och derföre lär du alldrig kunna få någon sådan ånger, som Maria fick, just derföre, att hon var andäktig och hörde på Frälsarens bättrings predikan. Du Martha och hela ditt bestyr med denne verldenes hus[-]hållning, är ingenting annat, än de obot[-]färdigas förhinder: ditt klara öga, att se fel hos Maria <sida31> är alldeles utan syn[-]förmåga i dig sjelf. Och din klagan öfver Marias försum[-]lighet är ett hinder, hvar[-]före du icke kan höra på annat, än matskaffer[,] bagarbod[,] vinkällare[,] mjölkammare, och hvad annat <sida32> som kan vara eller ligga dig ömt om hjertat, såsom fähus, höns[-]hus och svin[-]hus m.m. Derföre har också ditt hjerta blifvit ett svinahus, hvarest de andeliga svinen gödas.

Men Herren hörer de rättfärdige, när de ropa, och hjälper dem utur all deras nöd. David ropade till Herran uti sin andeliga nöd och fick hugsvalel[-]se; Maria gret öfver Frälsarens fötter uti sin andeliga nöd, och fick förlåtelsen; men den sorglösa hopen kan alldrig komma uti någon själanöd, och derföre behöfver den alldrig ropa ef<sida33>ter hjälp: Utan denna verldenes Gud hjälper dem nog, utan rop, uti deras byxångest och brennvins[-]törst.

<sida34> 2. Herren hjälper den rättfärdiga uti all nöd[,] säger David, således äfven uti lekamlig nöd. Den rätt[-]färdige blir hatad och förföljd af sina fiender, såsom David blef hatad och förföljd af Saul, för det han slagit 10 tusende fiender. Det andeliga hatet ligger och gror uti fiendernas hjertan, och derföre kunna äfven de rättfärdige komma uti lekamlig nöd, liksom David: men der se vi, att Herren kunde hjälpa ur nöden — Ty David åkallade Herran i sin lekamliga nöd, och derföre fick han mod, att beslå sin fiende med lögn, midt för hans ögon. Liksom David blef alldeles oskyldigt hatad och förföljd af sina andeliga och lekamliga fiender, så kan icke en christen <sida35> nu heller vänta annat än hat och förföljelse af verlden, som icke kan tåla sanningen: och derföre måste en christen bereda sig på den lekamliga nöden, ty christendomens fiender kunna icke få <sida36> någon Samvets frid, [innan] de fått läska sin törstiga strupe med de christnas blod. Sauls onde ande plågar dem beständigt, Det andeliga hatet till de christna ligger beständigt och gror i deras hjertan: Ormaett[e]r fräser i alla deras ådror så länge som David ännu lefver. Derföre måste En christen vara beredd på hunger[,] landsflyckt och lekamligt lidande, men just då, när nöden är som störst måste [d]en <sida37> [rä]ttfärdige ropa till Herran, och David har mer än en gång fått erfara, att då de rättfärdige ropa, så hörer Herren, och hjälper dem utur deras nöd. Men den ogudaktiges bön är en styggelse inför Herran. Uppå denna grund, ropa nu de rättfärdige till Herran, och hoppas, att Herren hjälper dem ur all deras nöd. Om den stora draken öppnar sitt förfärliga gap, och hotar att slu[-]ka det späda svennbarnet, som den i barns[-]nöd ropande qvinnan föder fram i verlden med sveda och verk så ropar den rättfärdiga till Herran, och han hörer den rättfärdigas röst; och hjälper honom ur all hans nöd, men den ogudaktiges röst hörer han icke, ty den ogudaktigen [ogudaktiges] bön är en styggelse inför Herran, och derföre skola [ock] alla ch[ristendomens förföljare få sin lön.]